ОЦЕНКА НА УДОВЛЕТВОРЕНОСТТА НА ОБЩОПРАКТИКУВАЩИТЕ ЛЕКАРИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО „ЕПИДЕМИОЛОГИЯ НА ИНФЕКЦИОЗНИТЕ БОЛЕСТИ" ПО ВРЕМЕ НА СЛЕДДИПЛОМНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Т. Петкова[1] и Цв. Валентинова[2]
[1]Сектор "Епидемиология, медицинска паразитология и тропическа медицина", Медицински университет – Плевен
[2]Сектор "Обща медицина", Медицински университет – Плевен

Резюме. Настоящото проучване има за цел да се оцени удовлетвореността на специализантите по „Обща медицина" от организацията и качеството на преподаване по „Епидемиология на инфекциозните болести" по време на следдипломното им обучение. Използвана е пряка групова анонимна анкета, обхващаща 46 общопрактикуващи лекари, преминали обучение в Сектор "Епидемиология, паразитология и тропическа медицина" през учебната 2006/2007 г. на Медицински университет – Плевен. Резултатите показват висока степен на удовлетвореност. По-ниска е оценката за онагледяване на учебния материал. Общопрактикуващите лекари са посочили темите, които са били най-полезни за практическата им работа, и темите, които желаят да бъдат включени в учебната програма.

***Ключови думи**: следдипломно обучение, епидемиология на инфекциозните болести*

T. Petkova and Ts. Valentinova. ANSWERING THE REQUIREMENTS OF GENERAL PRACTITIONERS' TRAINING IN EPIDEMIOLOGY DURING POSTGRADUATE EDUCATION: AN EVALUATION

Summary. The present study gives an assessment of how the expectations of postgraduates about the organization and quality of teaching in epidemiology of infectious diseases during their postgraduate training are fulfilled. Direct group anonymous inquiry has been used. In the research 46 general practitioners (GPs) who passed training in the branch of "Epidemiology, Parasitology and Tropical diseases" in the Medical University of Pleven (2006-2007 academic year) took part. The results show high marks for the lectures but the evaluation of using visual aids is not so high.

GPs has indicated the topics that were of great importance for their practice and those that they want to be included in the syllabus.

***Key words**: postgraduate education, epidemiology of infectious diseases*

Въведение

Медицинското обучение е непрекъснат процес, който започва с постъпването в университета и завършва с оттеглянето от медицинската практика. Целта на медицинското обучение е да даде такава подготовка на лекарите, от която да произтече правото им да практикуват професията без ограничения [1, 5, 6]. Образованието на здравните специалисти трябва да ги подготви за промоция, превенция и лечение с добро качество, свързано с клиничната практика [2].

Целта на специализацията по *Обща медицина* (ОМ) в модула по *Инфекциозни болести, хигиена, епидемиология и паразитни болести* е общопрактикуващият лекар (ОПЛ) да усвои необходимите знания, умения и подходи за овладяване на най-често срещаните инфекциозни и паразитни заболявания (при първия контакт) с пациента, а също на тяхната профилактика и дейностите за санитарен контрол в общността. ОПЛ трябва да умее своевременно да организира и прилага съответните противоепидемични и профилактични мерки за ликвидиране на епидемичното огнище за недопускане на епидемични взривове. Той трябва да провежда диспансерното наблюдение на преболедувалите от инфекциозни заболявания и да спазва показанията за хоспитализация [4].

За да може обучението по ОМ да отговори адекватно на изискванията на здравната реформа и непрекъснато променящите се здравни потребности на хората, то би трябвало перманентно да се обновява на основата на опита на общопрактикуващите лекари и на базата на направени проучвания относно удовлетвореността на пациентите от предлаганите здравни грижи в извънболничната помощ [3]. За усъвършенстване и подобряване качеството на работа в програмата за специализация по ОМ е необходимо да се проучва периодично мнението на специализантите за учебния процес.

Целта на проведеното проучване е да се оцени удовлетвореността на специализантите по ОМ от организацията и качеството на преподаване по „Епидемиология на инфекциозните болести" по време на следдипломното им обучение.

Материал и методи

Посредством метода на пряка индивидуална анкета са обхванати всички ОПЛ, провели обучението си по "Епидемиология на инфекциозните болести" през 2006/2007 учебна година в Сектор “Епидемиология, паразитология и тропическа медицина” на Медицински университет – Плевен. Спазени са условията за анонимност и доброволно съгласие. За осъществяване целта на проучването е използвана анкетна карта, съдържаща 12 въпроса – 9 закрити и 3 открити.

В проучването участват 46 специализанти по „Обща медицина” в Медицински университет – Плевен. От тях 37 (80,43%) са жени и 9 (19,57%) – мъже. Придобита специалност имат 27 (58,7%) от анкетираните лекари, като най-голям е относителният дял на лекарите със специалност „вътрешни болести” – 15 (32,61%). На второ място са тези със специалност „педиатрия” – 12 (26,09%). Най-голям е броят на лекарите, работещи като ОПЛ – 43 (93,48%). Двама (4,35%) работят като ординатори във ЦСМП и един (2,17%) – като специалист в извънболничната помощ.

Обработката на първичната информация е извършена със софтуерен програмен продукт MS Office Excel 2003. Резултатите са описани чрез числови величини и диаграми. Оценките са по шестобалната система и са отразени като средни стойности ± стандартно отклонение SD (*standard deviation*).

Резултати и обсъждане

Най-голям е относителният дял на анкетираните лекари (71,74%), които отчитат висока степен на удовлетвореност от организацията на учебния процес – изготвени учебни планове, програми и др. (фиг. 1).

По отношение на използваните форми на обучение специализантите определят като най-полезни за обучението си лекциите и практическите занятия. От методите на обучение най-предпочитани са дискусиите, беседите и решаването на практически казуси. Анкетираните са давали по повече от един отговор и сборът надвишава 100% (фиг. 2).

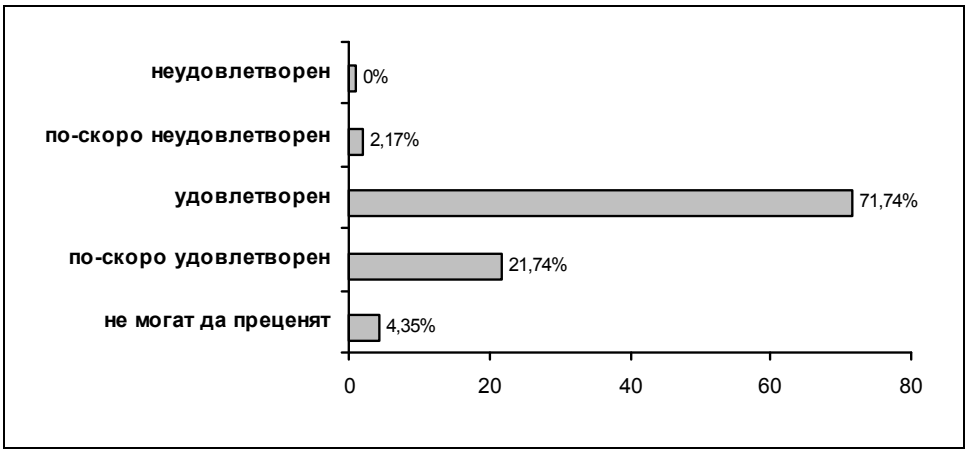

Фиг. 1. Удовлетвореност на специализиращите от организацията на учебния процес

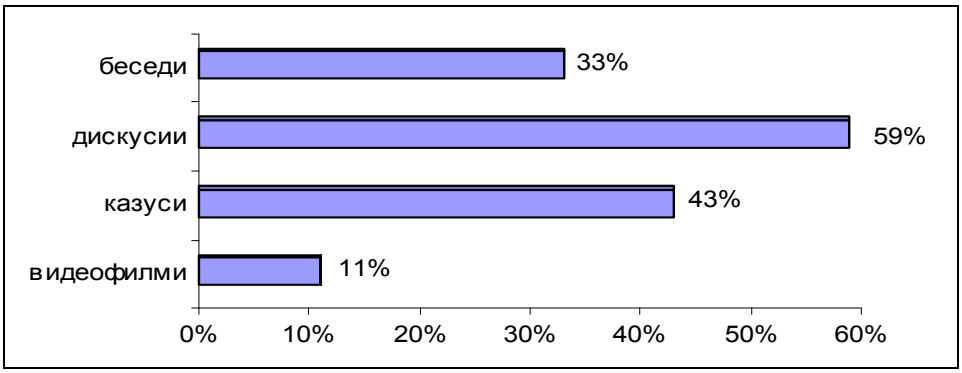

Фиг. 2. Предпочитани методи на обучение

Общопрактикуващите лекари са удовлетворени от темите на лекциите и семинарните занятия по епидемиология, включени в модула *“Инфекциозни болести, хигиена, епидемиология и паразитни болести”.* По-ниска е оценката им по отношение на използваните методи за онагледяване на представения материал. Средната оценка за тематиката на изнесените лекции по шестобалната система е 5,6522 ± 0,4815. Оценката за онагледяването на проведените лекции е 4,7174 ± 1,3277. Анкетираните лекари са удовлетворени от проведените семинарни занятия, като средната оценка, която дават за тематика е 5,8478 ± 0,3632 и 4,9348 ± 1,1036 – за използваните нагледни материали.

Като форма за провеждане на текущ контрол специализантите по ОМ предпочитат тестовото изпитване – 67,39%, пред устното – 17,39%, и писменото изпитване – 15,22% (фиг. 3).

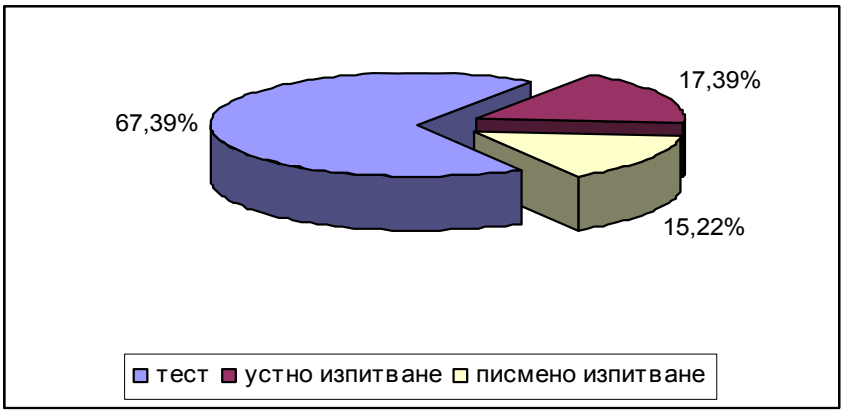

Фиг. 3. Предпочитани форми за провеждане на контрол на знанията

Повечето от анкетираните лекари смятат, че най-полезни за практическата им работа са темите, засягащи специфичната имунопрофилактика – показания и противопоказания за приложение на ваксини, поствакcинални реакции и усложнения, както и препоръчителните имунизации. Като полезни за своята практика ОПЛ отчитат и темите, свързани с организирането и прилагането на съответните противоепидемични и профилактични мерки за ликвидиране на епидемично огнище от въздушно-капкови, чревни, трансмисивни или покривни инфекции.

Анкетираните лекари желаят да повишат своите познания за инфекциозни заболявания, които са актуални към момента на провеждане на модула.

Изводи

1. Оценката на удовлетвореността на ОПЛ от следдипломното им обучение дава възможност за установяване на пропуските и въз основа на това за вземане на решения за подобряване качеството на преподаване. Резултатите от проучването могат да се окажат полезни за извършване на промени в учебния процес с оглед на неговото практическо усъвършенстване.

2. Получените резултати потвърждават необходимостта от въвеждане на адекватни методи на контрол и оценка на уменията

и знанията, придобити по време на обучението. Въвеждането на тестовото изпитване ще покаже относително реални резултати за общата подготовка, като освен това то дава експресна обратна информация за успеваемостта по дисциплината.

Библиография

1. Г о р а н о в, М. и др. Основи на общата медицина. Плевен, Университетско издателство – ВМИ, 2001.
2. Г о р а н о в, М. Интегративен модел в развитието на дисциплината "Обща практика". – В: Доклади от юбилейна научна конференция "Дни на общественото здраве", 5-7 октомври 2006 г. Плевен, Изд. център на МУ, 2007, 49-54.
3. Г о р а н о в, М., Цв. Валентинова и М. Балашкова. Главни насоки и иновации за осъвременяване на обучението по дисциплината "Обща медицина". – В: Доклади от юбилейна научна конференция "Дни на общественото здраве", 5-7 октомври 2006 г. Плевен, Изд. център на МУ, 2007, 188-192.
4. У ч е б н а план-програма за специализация по обща медицина. – Служебен бюлетин – МЗ. 1998, № 10.
5. Ш и п к о в е н с к а, Е. и др. Основи на общата медицинска практика – I част. С., Отечество, 1998.
6. H i b b l e, A. The future of higher professional education for general practice. – BMJ Career Focus, **331**, 2005, 160.

✉ *Адрес за кореспонденция*:

Д-р Таня Петкова
Сектор "Епидемиология, медицинска паразитология и тропическа медицина"
Медицински университет
ул. "Св. Климент Охридски" № 1
5800 Плевен
☎ 064/884-269
📱 0887 60 54 71
e-mail: tanja_1973@abv.bg